

Fullmäktige 24.10.2022 § 128

§ 128

Fråga om verksamheten vid Esbo stads mödra- och barnrådgivningar

Beredning och upplysningar:
Vanhatalo Raija
Erma Arja
fornamn.efternamn@esbo.fi
Växel 09 816 21

Förslag

Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Ira Hietanen-Tanskanens m.fl. fråga 16.5.2022 om verksamheten vid Esbo stads mödra- och barnrådgivningar och konstaterar att frågan är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Fullmäktige:
Stadsstyrelsens förslag godkändes enhälligt.

Redogörelse

Ira Hietanen-Tanskanen och 39 andra ledamöter lämnade 16.5.2022 en fråga om verksamheten vid Esbo stads mödra- och barnrådgivningar. Svar på följande frågor som fullmäktige ställt 16.5.2022:

1. Hur har de lagstadgade mödra- och barnrådgivningstjänsterna förverkligats och hur förverkligas de nu?

Under coronaåren har man varit tvungen att skära ner på rådgivningarnas verksamhet flera gånger, liksom i flera andra kommuner. Det innebär att man lyckats förverkliga de lagstadgade rådgivningstjänsterna delvis. Nedskärningarna har mest riktats till barnrådgivningens tjänster, så att det inte varit möjligt att genomföra alla regelbundna undersökningar av barn i lekåldern. De regelbundna undersökningarna av barn på 2–6 år kommer enligt en prognos från 6/2022 att genomföras till 60 procent år 2022. Om nivån var den samma som före coronapandemin, år 2019, skulle de genomföras på en nivå på nästan 90 procent. Om en familj bett om att få komma till rådgivningen för en undersökning har man försökt ordna det. Man har försökt ta hand om klienter som behöver särskilt stöd.

Orsaken bakom nedskärningarna av rådgivningstjänster har varit ett otillräckligt antal befattningar, bristen på vårdare som drabbat hela landet, rekryteringsproblem samt en stor omsättning bland hälsovårdarna och frånvaro bland personalen bland annat på grund av coronaviruset. Rådgivningspersonalen har i viss mån också utfört andra uppgifter under coronaåren, på sjukhus eller inom vaccineringsarna mot coronaviruset. Då andelen invånare med främmande språk som modersmål ökar räcker inte de grundläggande resurserna längre till för att man ska kunna ta hand om mödra- och barnrådgivningarnas klienter enligt bestämmelserna. Största delen av barnen med ett främmande

språk som modersmål kräver en dubbel mottagningstid. Vart tredje besök hos en hälsovårdare eller läkare görs av en klient med ett främmande språk som modersmål.

Besöken för gravida har genomförts nästan i normal ordning. Ett undantag utgörs av familjeförberedelse, som man blivit tvungen att minimera och till exempel sköta endast på webben. Detta har varit otillräckligt för en del familjer, trots att man delvis försökt gå igenom saker och ting under individuella besök på mottagningen.

Man har blivit tvungen att ersätta hembesöket för förstföderskor efter förlossningen med ett besök på rådgivningen, eftersom detta tidsmässigt tar hälften mindre tid än ett hembesök. Det har i regel varit möjligt att sköta läkartjänsterna för gravida enligt bestämmelserna, med undantag av läkarens andel under den omfattande hälsoundersökningen av gravida, som genomförts och som fortfarande genomförs enligt behov. Den här lösningen är inte enhetlig med bestämmelserna, men eftersom vi saknar resurser har vi varit tvungna att prioritera vissa uppgifter.

Vi har varit tvungna att göra mest ändringar i barnrådgivningens besök för barn i lekåldern (barn över 1,5 år), vilket innebär att en del barn missat en regelbunden undersökning eller att undersökningen genomförts under en annan tidpunkt. Till exempel har läkarundersökningen som hör till den omfattande undersökningen av 1,5-åringar utförts först då barnen är 2 år. Det har inte varit möjligt att ge en läkartid till alla och även nu finns det 2- och 4-åringar som väntar på en läkartid.

Det har inte varit möjligt att utföra den omfattande undersökningen av 4-åringar för alla barn under coronapandemin. I början av 2022 kunde vi åter ge tider åt 4-åringar, men en del av dem besöker hälsovårdaren och läkaren utanför den rekommenderade tidpunkten. Om den omfattande undersökningen av en 4-åring helt uteblivit utförs en mer omfattande undersökning än normalt när barnet är 5 år.

I och med att tjänsterna skurits ner har hälsovårdarnas arbetsinsats styrts bort från arbetet med klienterna. Till exempel nedskärningarna och omorganiseringen inom rådgivningens läkartjänster har orsakat mycket extra arbete, när man ordnat sakerna så att de nödvändiga läkartiderna skötts, en del av tiderna helt avbokats och en del flyttats till en annan tidpunkt, en annan rådgivningsbyrå och så vidare. Alla förändringar och all verksamhet som avviker från det normala har inneburit en stor belastning för rådgivningens centraliserade tidsboknings- och rådgivningsenhet, i och med att klienterna har många frågor i den konstant föränderliga situationen. Bortfallet av tidsbokning på webben, som beror på nedskärningarna, har också belastat enheten mycket.

Mödra- och barnrådgivningens tjänster återgår huvudsakligen till normal verksamhet hösten 2022, om resurserna tillåter. Sommarpausen för undersökningar av barn i lekåldern orsakar rusning på hösten. Gruppverksamheten inleds våren 2023. Vårdarbefattningarna har blivit fyllda. Ökningen av andelen klienter med främmande språk som modersmål, de allt mer komplicerade problemen som familjerna har och vården av klienter av en allt mer utmanande natur på grundnivån torde kräva att resursgrunden förstärks.

2. Hur förverkligades eftergranskningarna efter förlossningar under coronapandemin?

Eftergranskningarna efter förlossningar har blivit utförda. De har utförts antingen av läkare eller en hälsovårdare som fått särskild utbildning i

uppgiften. I Esbo utbildades fyra hälsovårdare år 2017 till att utföra regelbundna efterkontroller efter förlossning på rådgivningen i Iso Omena. Hösten 2021 utbildades ytterligare fyra hälsovårdare, så att verksamheten kunde utvidgas till hela Esbo. Av de utbildade hälsovårdarna har två senare sagt upp sig och vi väntar på en ny utbildningsmöjlighet hösten 2022. En läkare utför efterkontrollen också i fortsättningen om förlossningen varit svår eller om det förekommit komplikationer under den.

3. På vilket sätt har man uppskattat att nedskärningen av tjänsterna påverkar välbefinnandet bland barn och familjer?

På mödra- och barnrådgivningen identifierar man familjernas orosmoment och stödbehov genom regelbundna screeningar och mätningar, men också i hög grad genom att lyfta upp saker för samtal och genom att diskutera med familjen. Dessutom diskuterar man familjernas sorger på mödra- och barnrådgivningen samt hjälper i frågor som gäller tillväxt, utveckling, föräldraskap och föräldrarnas resurser samt parförhållandet. Många familjer kan gå vidare med hjälp av den samtalshjälp och det stöd som mödra- och barnrådgivningen erbjuder och som vi nu kunnat erbjuda i mindre mån än normalt. I sådana fall kan problemen i familjen bli mer långvariga och komplicerade.

Det kan ske mycket i barnets utveckling och familjens situation även på kort sikt, så mödra- och barnrådgivningens systematiska arbete med att utreda dem uteblivit lyckas inte alltid hitta de familjer som behöver särskilt stöd, om de missar ett rådgivningsbesök. Det kan också hända att en familj inte själv identifierar sitt stödbehov och att de därför inte kontaktar mödra- och barnrådgivningen. Samarbetspartner, såsom småbarnspedagogiken och andra tjänster för familjer, har blivit informerade om situationen och man har bett dem att med låg tröskel kontakta mödra- och barnrådgivningen om en familj har problem. Verksamhetsmodellen för familjecenter har avancerats systematiskt.

Familjer kan behöva särskilt stöd eller stöd om barnets utveckling försenas, men de behöver också allmänt stöd och information om att allt är bra och till exempel om att deras föräldraskap går fint. Mödra- och barnrådgivningens uppgift är också att ge familjer kraft och uppmuntran, vilket man inte kunnat göra i tillräckligt hög grad i den aktuella situationen. Personalen har varit ytterst belastad när familjernas problem har blivit allt mer komplicerade till exempel på grund av problem som orsakats av coronapandemin. Dessutom har nedskärningarna av tjänster och arrangemangen kring dem belastat personalen.

4. På vilket sätt har Esbo stad vid eftervården av coronapandemin tagit hänsyn till den tjänsteskuld som uppstått på grund av nedskärningarna i mödra- och barnrådgivningarnas tjänster?

Antalet kanaler genom vilka man kan ta kontakt har utökats och klienter kan inte bara få kontakt genom återuppringning utan också per chatt och distansmottagning. I samband med att klienter tar kontakt och bokar mottagningstider beaktar man ännu mer än förr klientens tidigare besök. Man har ägnat särskild uppmärksamhet åt processen kring dem som uteblir från tjänsten.

1.1.2022 fick vi tre nya befattningar av vilka två riktas till mödra- och barnrådgivningens centraliserade tidsboknings- och rådgivningsenhet, så att klienterna kan få kontakt med rådgivningen på ett smidigt sätt. Enheten får två hälsovårdare för 1.9.2022–31.12.2023 för utveckling och avvecklande av köer, i anknytning till projektet för framtidens social- och hälsocentral.

För att locka arbetskraft och få den att stanna inleds ett pilotprojekt med mentorer för nya anställda 8/2022. Dessutom förenhetligas inskolningsprogrammet för nya anställda. Det är möjligt att rekrytera hälsovårdare via privata avtalsleverantörer via avtalet om köpta tjänster.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 19.9.2022 § 276

Förslag

stf. omsorgsdirektör Hoffström Minna

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Ira Hietanen-Tanskanens m.fl. fråga 16.5.2022 om verksamheten vid Esbo stads mödra- och barnrådgivningar och konstaterar att frågan är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Välfärds- och hälsonämnden 23.8.2022 § 66

Förslag

Direktör för familje- och socialtjänster Mari Ahlström

Välfärds- och hälsonämnden föreslår för stadsstyrelsen och vidare för fullmäktige att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på Ira Hietanen-Tanskanens och 39 andra ledamöters fråga om verksamheten vid Esbo stads mödra- och barnrådgivningar samt konstaterar att frågan är slutbehandlad.

Beslut

Nämnden för hälsa och välfärd

Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustokysymys Espoon neuvolapalveluiden toiminnasta

För kännedom